

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ
«ΝΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ»

Πρόγραμμα έτους 2005 – 2006



ΣΤΗ ΒΙΘΥΝΙΑ ΜΕ ΤΟ «ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΔΡΟΜΩΝΙΟΝ» ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ

*Κτήριο του Ιστορικού Αρχείου του Πανεπιστημίου Αθηνών, Σκουφά 45
από 7 Δεκεμβρίου 2005 έως 5 Απριλίου 2006
κάθε Τετάρτη, ώρα 18.00*

Στη Βιθυνία με το «βασιλικόν δρομώνιον» του Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου

Θα εξετασθούν όψεις της ιστορίας του βυζαντινού κράτους με κοινό σημείο αναφοράς τη Βιθυνία. Η ασιατική αυτή περιοχή με την αρχαία επωνυμία, πολύ κοντά στην Κωνσταντινούπολη, είναι ο χώρος, όπου συγκλήθηκαν θεμελιώδεις οικουμενικές σύνοδοι (Α΄ και Ζ΄ στη Νίκαια, Δ΄ στη Χαλκηδόνα) και όπου μετά την Δ΄ Σταυροφορία δημιουργήθηκε η αυτοκρατορία της Νίκαιας. Είναι επίσης χαρακτηριστικό και ενδιαφέρον, ότι από αρκετά ενωρίς στο όρος Αυξέντιος και στο όρος Όλυμπος, αναπτύχθηκαν σημαντικά κέντρα μοναχισμού, με τα οποία συνδέονται εξέχουσες προσωπικότητες, όπως ο Στέφανος ο νέος, ο Πλάτων, ο Θεόδωρος Στουδίτης, ο Ιωαννίκιος, ο Θεοφάνης ο Ομολογητής και ο Μιχαήλ Ψελλός.

Αφετηρία του σεμιναρίου αποτελεί το έργο του Κωνσταντίνου Ζ΄ Πορφυρογεννήτου, που μνημονεύει σημεία της Βιθυνίας ως τόπο προορισμού του «βασιλικού δρομώνιου». Θα διερευνηθεί από εισηγήσεις ειδικών και από εργασίες μεταπτυχιακών φοιτητών η όλη φυσιογνωμία του χώρου με αναφορές γενικές, π.χ. σε συνάρτηση με τη γεωφυσική διαμόρφωσή του ή ειδικές όπως η εκκλησιαστική και κοσμική αρχιτεκτονική, η ζωγραφική ή η παραγωγή και διακίνηση υφασμάτων και κεραμικών.

Τις εργασίες του σεμιναρίου, που φιλοξενείται στο ισόγειο του κτηρίου του Ιστορικού Αρχείου του Πανεπιστημίου (Σκουφά 45), θα συντονίσουν η αναπληρώτρια καθηγήτρια Βαρβάρα Κουταβά-Δεληβοριά και η καθηγήτρια Σοφία Καλοπίση-Βέρτη.

Η πρώτη συνάντηση, θα πραγματοποιηθεί την
Τετάρτη 7 Δεκεμβρίου 2005, ώρα 18.00 – 20.00.

Πληροφορίες: Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών, τηλ.: 210 - 72 77319

Στους συνεργάτες και εισηγητές περιλαμβάνονται:

Ηλίας Αναγνωστάκης, Μαρία Γερολυμάτου, Μιχάλης Δερμιτζάκης, Δέσποινα Ευγενίδου, Αλκμήνη Ζαφράκα, Μαρία Ντούρου-Ηλιοπούλου, Ιόλη Καλαβρέζου, Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη, Ταξιάρχης Κόλιας, Νίκη Κουτράκου, Στυλιανός Λαμπάκης, Γεώργιος Λιακόπουλος, Τηλέμαχος Λουγγής, Σταύρος Μαμαλούκος, Κωνσταντίνα Μέντζου-Μειμάρη, Γιόρκα Νικολάου, Κατερίνα Νικολάου, Φλωρεντία Ευαγγελάτου-Νοταρά, Τίτος Παπαμαστοράκης, Κωνσταντίνος Πιτσάκης, Γεώργιος Σαρλής, Μιχάλης Σταματάκης, Ειρήνη Χρήστου, Ευάγγελος Χρυσός.



ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Dallmayr, H., *Die grossen vier Konzilien: Nicaea, Konstantinopel, Ephesus, Chalcedon*, München 1961
- Dagron, G., Mango, C. επιμέλ., *Constantinople and its Hinterland*, Aldershot 1995.
- Darrouzès, J., *Épistoliers byzantins du Xe siècle*, Paris 1960
- Foss, C., *Survey of Medieval Castles of Anatolia II. Nicomedia*, Oxford 1996
- Foss, C., *Nicaea: A Byzantine Capital and its Praises*, Brookline, Mass. 1990
- Geyer, B., Lefort, J. επιμέλ., *La Bithynie au moyen âge*, Paris 2003
- Grillmaier, A.-Bacht, H., *Das Konzil von Chalkedon, Geschichte und Gegenwart I-III*, Würzburg 1951-1954
- Janin, R., *La géographie ecclésiastique de l'empire byzantin. t. I. Le siège de Constantinople et le patriarcat oecuménique. t. III. Les Églises et les monastères*, Paris 1969
- Janin, R., *Les églises et les monastères des grands centres byzantins (Bithynie, Hellespont, Latros, Galésios, Trébizonde, Athènes, Thessalonique)*, Paris 1975
- Karpozilos, Ap., *The ecclesiastical controversy between the Kingdom of Nicaea and the Principality of Epiros (1217-1233)*, Θεσσαλονίκη 1973
- Menthon, B., *Une terre de légende. L'Olympe de Bithynie*, Paris 1935
- Φειδάς, Βλ. *Η Α΄ οικουμενική σύνοδος. Προβλήματα περί την σύγκλησιν, την συγκρότησιν και την λειτουργίαν της συνόδου*, Αθήνα 1974
- Schmit, Th., *Die Koimesiskirche in Nicäa und ihre Mosaiken*, Berlin-Leipzig 1927
- Spada, D., *Le formule trinitarie: da Nicea a Costantinopoli*, Roma 1988
- Ζαφράκα, Αλκμήνη, *Νίκαια και Ήπειρος τον 13^ο αιώνα: ιδεολογική αντιπαράθεση στην προσπάθειά τους να ανακτήσουν την αυτοκρατορία*, Θεσσαλονίκη 1990

Εικονογράφηση

Η Βιθυνία κατά τον κοσμογράφο Καστόριο (366) σε πιστή απόδοση της λεγόμενης
Tabula Peutingeriana.

Ο Κωνσταντίνος Ζ΄ Πορφυρογέννητος (913-959) σε χρυσό νόμισμα.

